

Uitvoeringsplan Cultuurvisie 2017-2020 Gemeente Renkum

11 april 2017

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Ambitie	4
3	Visie	6
3.1	Erfgoed als inspiratiebron	6
3.2	Kunstenaarsgemeente	6
4	Randvoorwaarden	8
4.1	Atelier- en tentoonstellingsruimte	8
4.2	Centrum voor Landschap, Kunst en Cultuur	8
5	Aandachtspunten	10
5.1	Collecties	10
5.2	Letteren	10
5.3	Muziek, toneel en dans	11
5.4	Kunst in de openbare ruimte	12
5.5	Branding: www.kunstenaarsgemeente.nl	12
6	Overige Speerpunten Cultuurvisie 2017-2020	14
6.1	Cultuurhistorie en erfgoed	14
6.2	Landgoederen en buitenplaatsen	14
6.3	Airborne geschiedenis	15
6.4	Cultuureducatie en -participatie	17
7	Tijdschema en planning	19
8	Financiën	23

1 Inleiding

Op 18 mei 2016 is de Cultuurvisie 2017-2020 in een Gecombineerde Commissievergadering inhoudelijk besproken en is het college gevraagd een uitvoeringsplan op te stellen, alvorens een besluit te nemen over de Cultuurvisie. Hierin dient met name naar voren te komen hoe de gemeente haar ambitie als kunstenaarsgemeente vorm wil geven.

Het unieke van Renkum is de combinatie van ligging, omgeving, Airbornegeschiedenis, cultuurhistorie en aansprekende kunst (de kernkwaliteiten). Door het landschap worden heden en verleden, kunst en cultuurhistorie, groen en blauw met elkaar verbonden en het is tevens een schakel in de verbinding van Renkum met de regio, de rest van Nederland en Europa.

Renkum als kunstenaarsgemeente is zich onvoldoende bewust van de kwaliteit van dit slapende kapitaal. Juist door het bij elkaar komen van de genoemde kernkwaliteiten is het mogelijk om uit te groeien tot een gemeente die bruist van culturele activiteiten.

Een kunstenaarsgemeente is ook een gemeente met veel op kunst gerichte en aan kunst gelieerde winkels en galleries etc. Deze zijn in Renkum nog slechts in beperkte mate aanwezig, daarom ligt het voor de hand om de in dit Uitvoeringsprogramma genoemde activiteiten en budgetten veel meer dan voorheen te verbinden met andere gemeentelijke beleidsterreinen zoals Recreatie & Toerisme, Economie en Landschap.

In dit Uitvoeringsplan Cultuurvisie 2017-2020 wordt vooral ingezoomd op de ontwikkeling van Renkum als kunstenaarsgemeente. Voor de speerpunten Landgoederen en buitenplaatsen, Airbornegeschiedenis en Cultuureducatie en –participatie zijn eigenstandige uitvoeringsprogramma's beschikbaar of in de maak. Daarom volstaan we voor die onderwerpen met een verwijzing of een korte samenvatting.

Dit uitvoeringsplan vormt het startpunt om tot een kunstenaarsgemeente te komen en geeft aan wat er nodig is om deze ambitie te realiseren. Daarbij is een onderscheid gemaakt in randvoorwaarden en aandachtspunten. De randvoorwaarden dienen als basis om van een kunstenaarsgemeente te kunnen spreken. De aandachtspunten zijn een invulling van het huidige aanbod, zodat het beter aansluit bij Renkum als kunstenaarsgemeente.

2 Ambitie

De algehele ambitie van de Cultuurvisie 2017-2020 is het zijn van kunstenaarsgemeente met erfgoed als inspiratiebron:

"Renkum heeft een hoge ambitie op het gebied van kunst en cultuur: de ambitie is om een kunstenaarsgemeente te zijn met een landelijke uitstraling, waarbij het erfgoed als inspiratiebron fungeert voor nieuwe ontwikkelingen."

Onze ambitie waarmaken is alleen mogelijk wanneer we dit samen doen: samen met inwoners, kunstenaars en culturele organisaties. Gerelateerd aan de genoemde kernkwaliteiten, zetten we in op initiatieven die de zichtbaarheid van (cultuur)historie op locatie vergroten en zijn we op zoek naar ideeën en initiatieven die Renkum tot een cultureel bruisende plek met veel kunst maken.

De kunstenaarsgemeente Renkum laat zich inspireren door ons erfgoed. Wij laten ons leiden door de vraag hoe we ons erfgoed kunnen verbinden met kunst en cultuur. Wij willen ons erfgoed beleefbaar maken in een hedendaagse context, zowel materieel als immaterieel.

De hoofdgedachte van dit uitvoeringsplan is dat kunst en cultuur een verbindende factor is en in grotere mate kan worden, zowel tussen de speerpunten van de Cultuurvisie als andere beleidsterreinen in de gemeente Renkum. Kunst als wijzer in het gemeentelijk uurwerk.

Ambitie alleen is niet genoeg. Om grote dromen te verwezenlijken zijn veel kleine stapjes nodig. Dit uitvoeringsplan is vooral gericht op de kunstenaarsgemeente Renkum met het erfgoed als inspiratiebron.

Het uitvoeringsplan voorziet voor de komende vier jaar in een pragmatische aanpak en betrokkenheid van alle partijen. Het geeft een duidelijke richting aan en laat zien waar de kansen liggen en de energie zit.

We willen het verleden verbinden met het heden en een doorkijk naar de toekomst creëren. Samenwerking staat centraal. Zowel binnen als buiten het gemeentehuis. Samenwerken met partners aan de ontwikkeling van een inspirerende fysieke en culturele omgeving.

De gemeente vertrouwt er op en verwacht dat inwoners, kunstenaars en culturele organisaties zelf hun ambities willen en kunnen vormgeven en daartoe initiatieven ontplooien. Dit mag verder gaan dan de gemeentegrens. Samenwerking in de regio en internationaal binnen Euroart en de vriendschapsband Dachau/Tervuren/Renkum willen we stimuleren.

De verantwoordelijkheid voor het aanbod ligt bij de kunst- en cultuursector zelf. De rol van de gemeente is als "spin" in het netwerk afwisselend een stimulerende, faciliterende, structurerende en/of sturende rol. Door het creëren van een rol als coördinator kunstenaarsgemeente gaat de gemeente de samenwerking tussen kunstenaars en binnen de kunst en cultuur stimuleren en de communicatie en marketing vormgeven.

Waar nodig zijn wij ambassadeur en dragen uit dat we trots zijn op onze cultuurhistorie. En bovenal dat we een kunstenaarsgemeente zijn. We helpen mee door het leggen van verbindingen, het zoeken naar financieringsmogelijkheden of dragen zelf financieel bij.

We kiezen voor een aanpak die gebaseerd is op bewezen succes. In veel gevallen wordt eerst een (kleinschalig) pilotproject uitgevoerd, om na evaluatie te beslissen over het uitrollen ervan. We pogen om met zo min mogelijk middelen effectieve en succesvolle activiteiten uit te voeren.

Met het cultuurveld willen wij bijvoorbeeld de mogelijkheden van gezamenlijke crowdfunding onderzoeken. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden van co-financiering door andere overheden of instellingen met behulp van het subsidiebureau. Ook het aanboren van alternatieve financiële bronnen zoals het verkopen van een 'kunstenaarsgemeente abonnement', het stimuleren en faciliteren van incidentele donaties of schenkingen door inwoners zullen worden onderzocht.

3 Visie

3.1 Erfgoed als inspiratiebron

De gemeente Renkum was in de 19^e eeuw een kunstenaarskolonie. De mooie landschappen en de landgoederen oefenden grote aantrekkingskracht uit op kunstenaars. De dorpen in de gemeente waren aan het eind van de 19de eeuw broedplaatsen voor nieuw talent. De schilders zochten de sfeer van een kunstenaarsdorp in een uitdagende natuur, maar ook in de intimiteit van kroegen en logementen waar zij elkaar opzochten en hun werk bespraken. De productie en het experiment stond daarbij centraal, met als thema het landschap, het eenvoudige leven en de natuur. Tot ver in de 20e eeuw bleef onze gemeente een gewilde vestigingsplaats én een grote inspiratiebron voor het maken van kunst. Vanuit die gedachte zien wij onze kunstenaarsgemeente als een broedplaats waar kunstenaars en andere vertegenwoordigers van de creatieve industrie zich graag vestigen.

De gemeente Renkum is trots op haar rijke cultuurhistorische verleden en houdt dit levend door het in stand houden van ons monumentale, archeologische en culturele erfgoed en dit zoveel mogelijk van een nieuwe betekenis te voorzien die in lijn ligt met het idee van kunstenaarsgemeente. Het koesteren en uitdragen van onze culturele identiteit en het blijvend positioneren als oudste kunstenaarskolonie in Europa (EuroArt) is voor ons belangrijk. Daarbij willen we kunst en erfgoed verbinden met maatschappelijke, ruimtelijke en economische ontwikkelingen.

Cultureel erfgoed geeft aan waar we vandaan komen en maakt onderdeel uit van onze identiteit. Erfgoed, materieel en immaterieel, vertelt 'het verhaal van Renkum': hoe dat in de loop der tijden is veranderd en geeft richting aan de toekomst. Het vertelt hoe mensen samenleven en met elkaar omgaan. Het verhaal is te lezen in de zichtbare en onzichtbare sporen van onze geschiedenis.

Zonder hedendaagse betekenis worden oude gebouwen, tradities en rituelen niet meer gebruikt en verdwijnen ze. Daarom is het belangrijk dat erfgoed meegaat met zijn tijd. Het is de schakel tussen heden, verleden en toekomst. Het geeft een gevoel van verbondenheid met vorige generaties en is tegelijkertijd ook toekomstgericht.

3.2 Kunstenaarsgemeente

De gemeente Renkum was vroeger een kunstenaarskolonie en er is voldoende potentieel om dit in de toekomst te continueren als kunstenaarsgemeente. Een kunstenaarsgemeente is een gemeente waar veel kunstenaars wonen en werken en waar veel activiteiten georganiseerd worden op het gebied van kunst en cultuur. De komende vier jaar gaan we de contouren van de kunstenaarsgemeente Renkum uitwerken en kleuring geven, waarbij de focus ligt op het erfgoed als inspiratiebron.

De in de gemeente wonende kunstenaars zijn hierbij belangrijke partners van de gemeente. Als kunstenaarsgemeente scheppen we voorwaarden voor kunstenaars en culturele organisaties. Zo krijgen kunstenaars als culturele ondernemers de ruimte om te ondernemen.

We gaan een plan te ontwikkelen voor presentaties in de openbare ruimte, die zich typeert door het bijzondere landschap en het aanwezige erfgoed. Dit weerspiegelt zich in een plan voor het

ontwikkelen van digitale middelen die dit landschap en erfgoed van extra betekenis en achtergrond voorzien. De stip op de horizon: een nieuw Centrum voor Landschap, Kunst en Cultuur als hoofdpodium voor de presentatie van de Renkumse culturele productie en historie.

Daarnaast willen wij ruimte bieden aan inwoners om zich creatief te uiten in de openbare ruimte, op exposities of binnen culturele instellingen op het gebied van dans, theater, muziek en literatuur. Een kunstenaarsgemeente biedt een bruisend cultureel klimaat. Via cultuureducatie worden jonge inwoners in een vroeg stadium in aanraking gebracht met kunst en cultuur. Tenslotte investeert een kunstenaarsgemeente optimaal in het ontwikkelen van een gunstig vestigingsklimaat voor kunstenaars en de creatieve industrie. Renkum als creatieve broedplaats.

De gemeente Renkum zorgt voor een laagdrempelige toegang tot het culturele aanbod. Inwoners en bezoekers worden uitgedaagd om binnen het culturele veld te leren, zich te laten inspireren, produceren, presenteren, participeren en consumeren. Renkum bestaat uit 6 dorpen en daarbinnen zijn diverse organisaties, verenigingen en stichtingen actief op het gebied kunst en cultuur. De gemeente wil stimuleren dat de programmering van deze instellingen op elkaar aansluit en beter gecommuniceerd wordt. Instellingen in het culturele veld van Renkum functioneren als een netwerk van zelfstandige satellieten.

Zowel binnen als buiten het gemeentehuis wordt actief toegewerkt naar de integratie van de identiteit kunstenaarsgemeente in het DNA van Renkum. Samenwerking in het culturele veld staat daarbij centraal. We gaan ons de komende vier jaar richten op: communicatie (processen en middelen), aanjagen (promotie, projecten ondersteunen) en verbinden (verschillende disciplines, ondernemers, publiek, instanties en projecten). De gemeente neemt de regiefunctie in de vorm van een manager Kunstenaarsgemeente. Deze tijdelijke initiator zal de verbinding te leggen en het platform op te zetten. Hierbij zal opbouwen, continuïteit en duurzaamheid centraal staan. We stimuleren het ontstaan van één overkoepelend netwerk met een kunstenaarsplatform als spreekbuis. Dat wil zeggen een club die de drager/spil is van de kunstenaarsgemeenschap Renkum, die als spreekbuis fungeert en als aanjager van de cultureel bruisende plek die Renkum is.

4 Randvoorwaarden

Om van Renkum een cultureel bruisende plek met veel kunst te kunnen maken zijn twee zaken randvoorwaardelijk. Deze zijn noodzakelijk voor de totstandkoming en beleving van de kunstenaarsgemeente Renkum door inwoners, kunstenaars en toeristen. Ten eerste wordt samen met het culturele veld creatief gezocht naar mogelijkheden voor werkruimte, presentatie- en ontmoetingsmogelijkheden voor kunstenaars en jong talent. Immers zonder voldoende atelier- en tentoonstellingsruimte kan er geen levende kunstenaarsgemeenschap ontstaan. Ook is de realisatie van een Centrum voor Landschap, Kunst en Cultuur nodig om in de gemeente een centrale plek te hebben waar kunstenaars graag komen werken en exposeren en waar educatieprojecten en andere activiteiten de kunst meer 'onder de mensen' brengen.

4.1 Atelier- en tentoonstellingsruimte

Tot ver in de 20e eeuw was onze gemeente een gewilde vestigingsplaats én een grote inspiratiebron voor het maken van kunst. Als Renkum zich wil profileren als kunstenaarsgemeente zijn broedplaatsen voor creatief talent nodig, waar innovatie of experiment tot stand kan komen. Dat kan door samen met het culturele veld creatief te zoeken naar mogelijkheden voor de huisvesting en presentatiemogelijkheden voor kunstenaars.

Zo onderzoeken we met SLAK de mogelijkheden van tijdelijke huisvesting en zoeken we innovatieve oplossingen voor atelierruimte. Met als doel het creëren van extra atelier- en tentoonstellingsruimte. Op deze manier hopen we ook tijdelijke verblijven te kunnen bieden aan kunstenaars in verband met deelname aan Europese Artist in Residence projecten. Dit moet resulteren in lezingen en tentoonstellingen van Europese kunstenaars. De gemeente kan dit faciliteren door bijvoorbeeld gebouwen tijdelijk ter beschikking te stellen.

In de gemeente Renkum is ruimte om te exposeren slechts in beperkte mate beschikbaar. Met de verbouwing van de entree van het gemeentehuis benutten we de centrale hal om kunstprojecten, festivals of exposities visueel te ondersteunen. Het dient als uithangbord van onze kunstenaarsgemeente om inwoners en bezoekers op culturele evenementen en activiteiten te attenderen. Dit is de perfecte manier om kunst bij een groot publiek onder de aandacht te brengen én een mooi visitekaartje voor het gemeentehuis. Daarnaast blijft de gang op de 1e etage van het gemeentehuis beschikbaar voor exposities o.a. van de Kunstroute.

Vanuit deze gedachte stimuleren wij ook tijdelijke tentoonstellingen in de (semi)openbare ruimte.

4.2 Centrum voor Landschap, Kunst en Cultuur

De afgelopen jaren heeft de gemeente de ontwikkeling van een Centrum voor Landschap, Kunst en Cultuur actief ondersteund, op basis van de volgende randvoorwaarden:

- Huisvesting van de collectie van Museum Veluwezoom, inclusief de gemeentelijke collectie Oosterbeekse School, Pictura Veluensis en interessante stukken uit de gemeentelijke BKR-collectie.
- Inzetten voor cultuureducatie, expositie en atelier mogelijkheden.
- Goede inbedding binnen ons erfgoed en cultuurhistorisch landschap.
- Eigen verdienmodel, zonder structurele gemeentelijke financiële bijdrage.
- Goede bereikbaarheid met voldoende parkeergelegenheid.

Wij ambiëren een centrum waar de Renkumse kunst en cultuurhistorie in een verhalende en visuele vorm samenkomt, waar verbindingen worden gelegd met de hedendaagse kunst en dat tot de verbeelding spreekt. Een centrum met een landelijke uitstraling dat de mogelijkheid biedt tot exposeren, creëren, participeren en consumeren. Wij gaan uit van een totaalconcept als centrale plek in de gemeente voor alle satellieten/partners, zoals bv Atelier Marius van Beek en Scarabee en als platform voor EuroArt .

Op dit moment zijn er twee afzonderlijke particuliere initiatieven in ontwikkeling die invulling kunnen geven aan een Centrum voor landschap, Kunst en Cultuur op de locaties Westerbouwing (ZOOM) en Mariëndaal. De omvang van de gemeente is niet groot genoeg voor de ontwikkeling van beiden. Daarom zetten wij in op het verbinden en samengaan van deze initiatieven.

5 Aandachtspunten

Naast de randvoorwaarden zijn er ook een aantal andere onderwerpen die aandacht vragen om aan de ambitie kunstenaarsgemeente invulling te geven. In de Cultuurvisie staan bij het speerpunt kunstenaarsgemeente een aantal aandachtspunten genoemd die hieronder nader worden uitgewerkt. Daarnaast besteden we in dit Uitvoeringsprogramma aandacht aan het thema "Branding".

5.1 Collecties

De in de gemeente aanwezige kunstcollecties zijn de cultuurhistorische basis om de identiteit kunstenaarsgemeente te onderbouwen, te visualiseren en uit te dragen. Daarom zetten wij ons in om de gemeentelijke en private collecties openbaar toegankelijk te maken en te houden.

Onderdeel hiervan zijn de collecties schilderijen uit de Oosterbeekse School en Pictura Veluensis. Het Museum Veluwezoom houdt deze historie levend en openbaar toegankelijk. Daarnaast is er een gemeentelijke collectie opgebouwd uit werk van de BKR regeling en vroegere aankopen. Deze wordt geïnventariseerd en beoordeeld op kunsthistorisch belang en staat van onderhoud. Ook zal onderzocht worden hoe deze werken publiekelijk toegankelijk kunnen worden gemaakt. Niet waardevolle werken zullen worden vervreemd.

De heer Pim Kwak heeft een bijzondere privé collectie van ca. 250 schilderijen uit de Oosterbeekse School en Pictura Veluensis die een grote culturele waarde vertegenwoordigen. De komende periode blijven wij ons inzetten voor het behoud van de collectie voor Renkum en het openbaar toegankelijk maken hiervan.

De in 2003 overleden beeldhouwer Marius van Beek heeft een bijzondere collectie werken nagelaten. De stichting Marius van Beek onderzoekt samen met SLAK momenteel de mogelijkheden om van het Oosterbeekse atelier een bezoekersruimte te maken, waar deze collectie bezichtigd kan worden.

5.2 Letteren

De literaire kwaliteiten van onze gemeente zijn niet zozeer gelegen in de literatuur die hier tot stand is gekomen, als wel het feit dat meerdere schrijvers in onze gemeente gewoond hebben en er begraven zijn. Dit culturele erfgoed willen wij graag "beleefbaar" maken.

De jaarlijkse Kneppelhoutwandeling, een literaire wandeling door het Oosterbeek van de 19e eeuw, is hier een goed voorbeeld van. Deze wandeling is een mooie gelegenheid onze literaire geschiedenis te beleven. Via de (nieuwe)digitale media zouden wij hieraan een extra dimensie aan kunnen geven zowel op toeristisch als educatief gebied.

Het druk bezochte poëziefestival Het Park Vertelt in park Hartenstein wordt jaarlijks georganiseerd. De ambitie van de organisatoren om landelijke en zelfs internationale uitstraling te krijgen spreekt ons erg aan. Sinds 2015 wordt ook een poëzie café 'Het Park Binnen' georganiseerd in Cultuur- en Ontmoetingscentrum Kreek.

Daarnaast kent de gemeente sinds 2011 een dorpsdichter die voor een periode van twee jaar wordt aangesteld om gedichten te schrijven over de gemeente en de gebeurtenissen die er plaatsvinden.

De huidige literaire activiteiten gaan wij versterken door het instellen van een tweejaarlijkse literaire prijs.

De bibliotheken in de gemeente vormen een laagdrempelige basisvoorziening die, zeker in de kleine kernen, een belangrijke sociaal-culturele functie vervult. Het bibliotheekwerk is bovendien cruciaal voor geletterdheid, informatievaardigheid en mediawijsheid voor iedereen van jong tot oud. Daarnaast is de bibliotheek een ideaal instrument voor informatieverstrekking voor andere domeinen. Daarom stimuleren wij de bibliotheken samen met culturele instellingen en ondernemers te werken aan educatie, participatie en de informatievoorziening over het culturele aanbod. Daarin pakken zij hun rol op als culturele aanjager voor, lezingen, cursussen en workshops.

5.3 Muziek, toneel en dans

Als het om kunst en cultuur in Renkum gaat, gaat het vaak vooral om de beeldende kunst. Gezien de historie van kunstenaarskolonie is dat niet vreemd, maar voor een kunstenaarsgemeente is de (bijna) uitsluitende focus op de beeldende kunsten een te magere basis. Daarom willen we ook ruimte bieden aan podiumkunsten.

De Concertzaal is de afgelopen jaren door de gemeente gerenoveerd en in de oude luister hersteld. Nu kunnen we de stap zetten naar verzelfstandiging. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor de Concertzaal. Door de totale verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering kan een nieuwe eigenaar een zakelijk beleid voeren waardoor een toekomstbestendige culturele instelling ontstaat die kan functioneren in een regionale markt met verschillende 'aanbieders'. In het bestemmingsplan is het culturele gebruik van de Concertzaal afdoende geborgd.

We stimuleren ook de ontwikkeling van een gezamenlijke agenda voor podiumkunsten, die nu door de Concertzaal en andere partijen ontwikkeld wordt. Ook het Filmhuis in Oosterbeek behoort tot de culturele infrastructuur van de gemeente. We zien een meerwaarde in het digitaal aanbieden van lokale programmering. Hiervoor ondersteunen we het particuliere initiatief in Oosterbeek van Scarabee, de Concertzaal, het Filmhuis het Cultuur- & Ontmoetingscentrum Kreek. We vragen de initiatiefnemers hierin ook Zalencentrum Lebret, de muziekluifel in Park Hartenstein en podia in de andere dorpen te betrekken.

In het dorp Renkum wordt in 2017 het multifunctionele centrum Doelum geopend, waarmee het dorp Renkum een goede culturele voorziening krijgt. Het wordt een podium voor (amateur) musici en theatermakers. De muziektent in Heelsum wordt zelfstandig beheerd als podium voor muzikale activiteiten.

De muziekscholen T2muziek en Ritmiek Muziek verzorgen niet alleen muzieklessen, maar ook concerten en uitvoeringen en hebben banden met Renkumse muziekverenigingen en harmoniën. Beide muziekscholen kunnen met lokale orkesten en koren bijdragen aan verbreding van het "smoel" van de kunstenaarsgemeente Renkum.

Onze gemeente kent geen professionele theater- of dansinstituten. Onze buurgemeente Arnhem wel. Vanuit die organisaties is er belangstelling om op bijzondere locaties bijzondere projecten op het gebied van theater of dans te brengen. Wij stimuleren een mogelijke samenwerking tussen deze gezelschappen en de verschillende podia in onze gemeente.

Festivals, optredens en uitvoeringen zijn in veel opzichten een verrijking voor onze dorpen. Ze brengen mensen bij elkaar, zijn bij uitstek geschikt om nieuwe doelgroepen in contact te brengen met cultureel aanbod, veroorzaken reuring, geven met nieuwe producties artistieke impulsen aan het culturele leven, dragen bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en genereren omzet voor horeca en andere bedrijfstakken. Het is van belang dat de organisaties en activiteiten niet alleen onderling een samenhangend geheel vormen, maar ook externe dwarsverbanden aangaan. Zo passen (culturele) evenementen in de trend dat de toerist steeds vaker een korte periode vakantie neemt.

Wij zetten in op een betere en nauwere samenwerking zowel tussen de verschillende podia onderling als tussen de podia en de gezelschappen. Het multidisciplinair programmeren zal centraal staan om de kruisbestuiving tussen disciplines te bevorderen. Wij faciliteren kleinschalige projecten op onbekende en onverwachte plekken, om zo tot een bruisende kunstenaarsgemeente te komen.

5.4 Kunst in de openbare ruimte

De kunst in de openbare ruimte heeft de laatste decennia een veelzijdige ontwikkeling doorgemaakt. Het gaat daarbij niet zozeer om nieuwe vormen, maar veeleer om werkwijzen die niet alleen betrekking hoeven te hebben op de fysieke omgeving. Zo zoekt de kunst nieuwe aanknopingspunten op zoals: de geschiedenis en het geheugen van een plek, de gemeenschap of doelgroep(en), publieksparticipatie, de culturele infrastructuur. Aanknopingspunten kunnen zijn: aantoonbare visuele verbetering, bijdragen aan sociale structuren, aan bewustwording en identiteit, versterking van een culturele infrastructuur, het aanbrengen van markeringspunten, attractiviteitswaarde creëren, publiciteitswaarde genereren.

Vanuit deze gedachte stimuleren wij (tijdelijke) kunst in de openbare ruimte. Wij creëren een letterlijk platform van lege sokkels, die gaan fungeren als een leeg en tijdelijk canvas. Hierop vertonen kunstenaars tijdelijk hun werk. Door de invulling te koppelen aan speciale thema's, artist-in-residence-projecten of projecten met een landelijke uitstraling - denk aan de internationale beeldtentoonstelling Sonsbeek, Modefestival of activiteiten rondom de Airborneherdenking (Artborne) - kan een groot publiek bereikt worden.

De collectie beelden en objecten in de openbare ruimte wordt digitaal toegankelijk gemaakt met een toeristisch en educatief doel.

5.5 Branding: www.kunstenaarsgemeente.nl

Het leggen van verbindingen tussen podia, kunstenaars, kunstinstellingen en het bedrijfsleven met het publiek is van groot belang. Momenteel is Renkum als kunstenaarsgemeente nog te gefragmenteerd. Er is geen duurzame verbinding tussen betrokken partijen waardoor projecten grotendeels op zichzelf staan. Renkum moet als kunstenaarsgemeente een gezicht krijgen. Daarbij

richten we ons op digitale mogelijkheden om de verschillende projecten en initiatieven van kunstenaars, ondernemers, publiek, instanties te verbinden.

Tegenwoordig is het mogelijk om op ieder gewenst moment en overal ter wereld op het eigen scherm voorstellingen en concerten van hoge kwaliteit te zien en te beluisteren. Complete collecties van musea kunnen in hoge resolutie op websites geraadpleegd worden en Google Art Project biedt de gelegenheid virtueel door een museum te lopen. De digitalisering zal in de toekomst toenemen, waarbij versmelting van de echte en virtuele wereld centraal staat.

Om de kunstenaarsgemeente Renkum digitaal te ontsluiten zetten we, in samenwerking met alle belanghebbenden, de website www.kunstenaarsgemeente.nl en voor de vindbaarheid www.renkumkunstenaarsgemeente.nl op. Tevens kunnen actieve kunstbeoefenaars hier hun werk presenteren samen met de opleidingen en cursussen die ze geven. In een actueel agendaoverzicht kan het publiek uitvoeringen en tentoonstellingen vinden.

Naast de website gaan we een huisstijl maken met een collectieve marketingaanpak en brandingsstrategie om de kunstenaarsgemeente een gezicht te geven. We gaan de kunstenaarsgemeente visueel herkenbaar maken (zowel digitaal als fysiek) om zo de cultuurbeleving naar een hoger niveau tillen en groei te realiseren in de vrijetijdseconomie.

De vrijetijdseconomie vormt een belangrijk onderdeel van de Renkumse economie. Dit uitvoeringplan voorziet in een multimedia strategie waarbij bezoekers en inwoners kunst en cultuur van onze gemeente kunnen beleven. Het doel is onze kunstenaarsgemeente te integreren bij de collectieve marketingaanpak van RBT KAN & VisitVeluwe.

Het gaat tegenwoordig niet alleen meer om 'zenden' maar ook om actief en creatief bezig te zijn met je 'eigen' content. Gemeente Renkum ontwikkelt voor en door het culturele veld een digitaal platform dat door gebruikers wordt ingevuld en vorm gegeven. Door de diversiteit van disciplines in combinatie met een open platform ontstaat er een unieke synergie die tot de verbeelding spreekt, uitnodigend is en om interactie vraagt. Ook merken we dat de 'publieke amateur' een steeds belangrijker rol neemt in het cultuurveld. De rollen van maker, professional, expert en publiek vermengen zich. Iedereen kan zijn talent laten zien via digitale media.

Om dit stapsgewijs en gestructureerd te laten verlopen zal de gemeente in samenwerking met het kunstenaarsplatform de regie over de website en content behouden.

6 Overige Speerpunten Cultuurvisie 2017-2020

6.1 Cultuurhistorie en erfgoed

De zorg voor het eigen erfgoed is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle inwoners van onze gemeente. Veel inwoners voelen deze verantwoordelijkheid ook en geven hier inhoud aan door dagelijks hard, enthousiast en vooral ook samen te werken aan de instandhouding daarvan.

Het erfgoed biedt aantrekkelijke kansen om het toerisme te vergroten. Denk aan het beter en op aantrekkelijkere wijze informeren van het publiek over verleden van de gemeente. De historische stichtingen en verenigingen zijn hiervoor een belangrijke partner van de gemeente.

Met onze cultuurhistorische partners vergroten we de belevingswaarde van oude kasteellocaties als Grunsfoort en Rosande. Dit doen we door de zichtbaarheid van hun contouren te markeren en digitaal een tijdslijn te construeren. Ook ontsluiten we de informatie over ons religieus erfgoed, begraafplaatsen en grafheuvels op de flanken van het Renkumse Beekdal, de Hunnenschans op de Duno. Omdat mensen steeds meer gebruikmaken van smartphone of tablet in de buitenruimte, ligt het werken met locatiegegevens (Google street view), QR-codes, augmented reality of een app voor de hand. Wij kiezen er voor om te starten met een app die aansluit op de software en kennis die al binnen de gemeentelijke organisatie beschikbaar is en makkelijk toegankelijk te krijgen is voor onze partners, bv stichting Heemkunde, Redichem en SWAR. Samen ons erfgoed beleefbaar maken staat centraal. Om deze samenwerking vorm te geven organiseren wij bijeenkomsten, workshops en ondersteuning.

Feit is dat 'een wandeling of fietstocht maken' vaak de belangrijkste activiteit is van de verblijftoerist op de Veluwezoom. Het ontsluiten van de cultuurhistorie, biedt kansen voor nieuwe wandel- en fietsroutes langs monumenten, archeologische en cultuurhistorische plaatsen die zowel een recreatieve als educatieve waarde hebben.

De rijke papierhistorie biedt hierin ook kansen. Mogelijk eindpunt is een museum waar ook activiteiten zoals bijvoorbeeld papiermaken georganiseerd kunnen worden. Een totaalconcept van landschap, papierhistorie en beleving voor de toerist van morgen. Wij ondersteunen de stichting Papiergeschiedenis Renkum in hun zoektocht naar een geschikte locatie.

Wij willen in samenwerking met SWAR de wederopbouwarchitectuur in Renkum op de kaart krijgen. Er liggen kansen om dit onderwerp zowel op straatniveau als digitaal aantrekkelijk te maken. Renkum is immers op meerdere plekken getekend door de oorlog. Afzonderlijke gebouwen en structuren, die in de jaren '45-'65 werden gebouwd vormen echter een interessante tijdslaag. Daarbij gaat het niet alleen om de belevingswaarde maar ook om de verbinding tussen nu en het verleden.

6.2 Landgoederen en buitenplaatsen

De gemeente Renkum is een bijzondere gemeente. De omgeving heeft een aantrekkelijk karakter met landgoederen, sprengbeken en markante zichtlijnen. Bij de ontwikkeling van landgoederen is niet alleen de cultuurhistorie van belang, maar ook de ecologische, landschappelijke en economische waarden. We willen graag dat inwoners en bezoekers van deze mooie omgeving kunnen genieten en zich bewust zijn van de waarde ervan.

De Basisvisie Landgoederen en Buitenplaatsen 2013 is opgesteld vanuit een cultuurhistorische invalshoek met een erkenning dat de betekenis van de landgoederen en buitenplaatsen sterk verbonden is met natuur- en landschappelijke waarden. Deze visie is een integraal document op hoofdlijnen met een dynamisch en uitnodigend karakter. Momenteel wordt onderzocht op welke wijze aan deze visie uitwerking kan worden gegeven. Voor deze uitwerking is de volgende denklijn gehanteerd: Behouden, en verbinden door beleven, benutten en beschermen.

De lokale samenleving zal uitgenodigd en gemobiliseerd worden om bij te dragen aan de totstandkoming en uitvoering van het nieuwe landgoederenbeleid. Door bij te dragen aan de ontwikkeling en herstel van cultuurhistorische waarden kunnen de inwoners zich ook eigenaar gaan voelen. De gemeente Renkum is al lang niet meer de enige partij bij de verdere ontwikkeling van onze landgoederen. Het is goed te onderkennen dat er bij de samenleving ook veel kennis en kunde aanwezig is en de gemeente nauwelijks middelen heeft om te investeren. Gemeente en lokale samenleving hebben elkaar nodig. Participatie om initiatieven van de grond te krijgen en gedeeld eigenaarschap zijn dan ook belangrijke thema's bij de totstandkoming van de nieuwe visie en uitvoeringsprogramma.

Voorgesteld wordt dan ook te vertrouwen op de kracht van de samenleving. Initiatieven van landgoedeigenaren, inwoners en anderen worden gestimuleerd. Om de op de landgoederen aanwezige waarden tot leven te brengen wordt participatie bevorderd. Een mooi voorbeeld is het 'open participatief planproces' voor 4 landgoederen in Oosterbeek. Dit initiatief komt van de Vereniging Vrienden van park Hartenstein, de stichting Dorpsplatform Oosterbeek en de Stichting Ruimte Denken. Zij werken samen om te komen met een visie op de landgoederen Pietersberg, Hemelse Berg, Hartenstein en de Oorsprong.

De beleving van de landgoederen leent zich voor de kruisbestuiving en uitingen van de hedendaagse kunst en cultuurhistorisch. We zoeken op creatief/artistisch niveau en promotie samenwerking binnen Gelders Arcadië en stimuleren de samenwerking tussen het veld en de verschillende kunstdisciplines om tot een vernieuwende vormen van cultuurbeleving te komen, die aansluiten bij de publiekspatronen van deze tijd. Het vorig jaar gehouden festival "Echo van de Tijd" is een goed voorbeeld van een totaalconcept van kunst, cultuur, erfgoed en landschap. Wij blijven een dergelijk festival ondersteunen.

Daarnaast is RBT KAN een belangrijke schakel in het promoten en "vermarkten" van dit cultureel erfgoed. Dit wordt gezamenlijk aangepakt door de Veluwezoom gemeenten Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden (plus de gemeente Brummen).

6.3 Airbornegeschiedenis

De Slag om Arnhem van september 1944 is een zeer belangrijke historische gebeurtenis die onderdeel uitmaakt van de gezamenlijke geschiedenis van de vier Airborne gemeenten Arnhem, Overbetuwe, Renkum en Ede. Deze gebeurtenis heeft niet alleen regionale, maar ook nationale en internationale betekenis, getuige de nog steeds groeiende publieke belangstelling en de vele bezoekersaantallen die de regio hierdoor trekt.

We willen het verhaal van de Slag om Arnhem duurzaam levend houden door mensen, maar vooral jongeren te laten beseffen wat vrijheid betekent. Niet alleen in de septemberdagen, maar gedurende het hele jaar vinden er activiteiten plaats met betrekking tot de Slag om Arnhem. Deze worden georganiseerd door tal van organisaties, dankzij zowel professionele als vrijwillige inzet. Het Airbornemuseum is het kenniscentrum over de Slag om Arnhem.

De vier gemeenten en de organisaties in het veld hebben geconstateerd dat er nog veel te winnen is als dit aanbod verder op elkaar wordt afgestemd en de samenwerking met betrekking tot promotie en marketing wordt geïntensiveerd. We willen werken aan educatie en kennisontwikkeling, het verhogen van de maatschappelijke relevantie van het herdenken en het stimuleren van het herdenkingstoerisme in de regio.

De vier gemeenten hebben voor het vormgeven van deze samenwerking een onderzoek laten uitvoeren. Het rapport 'Samenwerkingsverband Slag om Arnhem - op weg naar de 75e herdenking in 2019' is hier het resultaat van. Op basis hiervan is er een intentieverklaring getekend, samen met de provincie Gelderland en het Vfonds. De gemeenten gaan de komende jaren samenwerken binnen een projectstructuur die wordt geëvalueerd na de 75e herdenking in 2019.

Hiervoor is de volgende intentie geformuleerd: 'De vier Airbornegemeenten zien dat zij meer kunnen bereiken door:

- afstemmen van initiatieven en programma's, zowel inhoud als marketing;
- afstemmen en faciliteren van gemeenschappelijke activiteiten, ook educatie;
- afstemmen en versterken van overkoepelende communicatie en marketing;
- vanzelfsprekende deelname in de Liberation Route Europe;
- samenwerken in benodigde fondsenwerving.'

Door de aanstelling van een manager Airborneregio wordt de samenwerking en afstemming binnen de Airborneregio en een overkoepelende communicatie en marketing vormgegeven, zodat het verhaal van de Slag om Arnhem nog krachtiger kan worden overgedragen.

De Airborneactiviteit die het meeste publiek trekt is zonder twijfel de Airborne Wandeltocht, met gemiddeld 30.000 wandelaars én 30.000 bezoekers. Dit evenement maken we toekomstbestendig door met de organisator de Politie SportVereniging Renkum de samenwerking voor de komende jaren vast te leggen in een convenant.

Ook binnen de kernkwaliteit Airborne leggen we de verbinding met de kunstenaarsgemeente Renkum. Tijdens de Airborne Wandeltocht organiseert Scarabee ook ArtBorne, kunst met als thema herdenken, vrijheid en democratie, op het snijvlak van cultuurhistorie, landschap en kunst. De Airborne Taptoe is de muzikale inbreng in het jaarlijkse programma rondom de Airborne Herdenkingen. Dit grootste muziek-evenement van de gemeente Renkum zorgt voor een podium voor muziekverenigingen uit de gemeente en de regio.

Renkum Airborne is inmiddels een traditie geworden. De stichting Renkum Leeft organiseert rondom de dropping op de Renkumse Heide, de eerste dropzone in 1944, een aantrekkelijk programma, waarmee de Airborne wordt "beleefd". We willen samen met de organisatie het

evenement consolideren tot een duurzame bijdrage aan het Airborneprogramma en hiermee de verbinding leggen tussen de historische locatie, particulier initiatief en de Renkumse middenstand.

De regio rondom Renkum heeft een belangrijke rol gespeeld in de Tweede Wereldoorlog. De gevechten op de Grebbeberg 1940, de Slag om Arnhem 1944 en de Capitulatie in Wageningen 1945, hebben allemaal in onze regio plaatsgevonden. Ook dit willen we beter en duurzamer onder de aandacht brengen van onze inwoners en bezoekers. De afgelopen vier jaar hebben we daar met de gemeente Ede, Wageningen en Rhenen op ingezet in het samenwerkingsverband "Bevrijdingstoerisme". Deze samenwerking willen we ook de komende vier jaar voortzetten.

6.4 Cultuureducatie en -participatie

De wereld verandert en het onderwijs verandert mee. 'Een verdieping van alleen de lesstof is niet meer voldoende: de creatieve ontwikkeling van het kind komt meer en meer centraal te staan. Een kind moet in deze tijd meer dan alleen cognitieve vaardigheden beheersen en cultuur kan bijdragen aan creatieve oplossingen hiervoor. Voor leerlingen worden een brede vorming, competenties en 21e-eeuwse vaardigheden steeds belangrijker. Door deze ontwikkeling is er is een groeiende behoefte bij het onderwijs aan meer maatwerk voor cultuureducatie. Daarbij worden er ook verbindingen gelegd met de zaakvakken, taalontwikkeling, techniek, lokale omgeving en de Renkumse canon. Door kunst en cultuur te koppelen aan taal, techniek en 21e eeuwse vaardigheden ontwikkelen we het talent van onze jonge inwoners maximaal en investeren we hiermee in hun en onze toekomst. Er wordt een nieuwe structuur ontwikkeld in samenwerking met het onderwijs, waarbij scholen zelf bepalen hoe kunst, cultuur, taal en maatschappelijke thema's passen in hun onderwijsprogramma. De komende jaren gaan we die nieuwe structuur in samenwerking met het onderwijs door ontwikkelen tot een integraal aanbod van het aanwezige "omgevings- kunst- en cultuuronderwijs.

De rijksmiddelen van de regeling Combinatiefunctionaris zetten wij in voor een cultuurcoach die de scholen ondersteunen in de planvorming en de coördinatie voor de cultuureducatie. Deze cultuurcoach is ook beschikbaar als pedagogisch/didactische medewerker en sparringpartner voor de culturele organisaties en kunstenaars om zo de aansluiting op het schoolprogramma te waarborgen.

Tevens willen voor de Methodiek Bibliotheek op school de expertise van een lees/mediacoach inzetten voor het onderwijs rond activiteiten voor leesbevordering en mediawijsheid. De school kiest activiteiten en projecten uit, die passen bij hun wensen en leerdoelen. De lees/mediacoach helpt bij het maken van een goede keuze en begeleidt en adviseert de leerkrachten.

Actieve cultuur participatie stimuleert de creativiteit, bevordert sociale cohesie (samen spel en samenwerking) en geeft maatschappelijke meerwaarde. Cultuurparticipatie heeft een belangrijk positief effect op de vitaliteit, de gezondheid en het welzijn van inwoners en leert belangrijke vaardigheden. De gemeente stimuleert de wisselwerking, samenwerking en interactie tussen de wereld van de actieve cultuurparticipatie met het sociale domein. Met als doel de totstandkoming en versterking van sociale samenhang en deelname aan de samenleving. Dat vraagt binnen de gemeente beleidsveldoverschrijdend samenwerken om cultuur te integreren bij maatschappelijke vraagstukken.

Bij cultuurparticipatie gaat het om persoonlijke ontwikkeling van het individu en wat cultuur de samenleving als geheel kan opleveren'. Gemeente Renkum creëert de voorwaarden voor een goed cultureel klimaat binnen onze kunstenaarsgemeente, waarbij alle inwoners kunnen deelnemen en participeren. Het bevordert de trots, betrokkenheid en daarmee ook de leefbaarheid in de dorpen. Het geeft meer zelfbewustzijn en inspiratie bij het inbrengen van wensen en ambities voor het eigen dorp of eigen wijk. Het vertaalt zich culturele activiteiten vanuit particuliere initiatieven.

Kunstbeoefening sluit aan bij de intrinsieke behoefte van ouderen om uitgedaagd te worden. Het geeft daarnaast een rijke, sociale en betrokken omgeving. Door als amateur bezig te zijn met kunst neemt bij ouderen de lichamelijke energie en de mentale kracht toe. Amateurkunst is een bron van zingeving. De mogelijkheid tot expressie via zingen, dansen of schilderen functioneert als een katalysator van emoties. Door al deze positieve effecten voelen mensen zich gezonder. De kunst van het ouder worden moet in een kunstenaarsgemeente extra aandacht krijgen.

We onderzoeken welke onafhankelijke informatievoorziening er nodig is om de vragen van inwonersgroepen, verenigingen en bedrijven op het terrein van kunst en cultuur te kunnen beantwoorden. Denk hierbij aan vragen over "welke muziekverenigingen zijn er", "met wie kan ik samenwerken om een culturele activiteit te organiseren", "hoe kom ik aan vrijwilligers voor mijn evenement".

7 Tijdschema en planning

Paragraaf	Speerpunt/actie	Wie	Planning
3.1 Erfgoed als inspiratiebron			
Euroart	Participeren in activiteiten Euroart	Gemeente Museum Veluwezoom Scarabee	2017-2020
3.2 Kunstenaarsgemeente			
Kunstenaarsplatform	Oprichten kunstenaarsplatform	Gemeente Kunstenaars	2017-2018
Regiefunctie	Manager Kunstenaarsgemeente. Initiator voor 3 jaar om de verbinding te leggen en het platform op te zetten	Gemeente	2018-2020
4.1 Atelier, -en tentoonstellingsruimte			
Gemeentehuis	Centrale hal	Gemeente	2018
	Galerij 1 ^e verdieping	Scarabee Kunstroute	2017-2020
Atelier, -en tentoonstellingsruimte	Zoeken naar atelier, -en tentoonstellingsruimte	Slak Kunstenaars Gemeente	2017-2020
Tijdelijke tentoonstellingen	Tijdelijke tentoonstellingen in (semi) openbare gelegenheden, (randvoorwaarden, locaties)	Scarabee Kunst in de zes dorpen Kunstenaars Gemeente	2018-2020
4.2 Centrum voor landschap, kunst en cultuur			
Centrum voor Landschap, Kunst en Cultuur	Stimuleren initiatief passend binnen de randvoorwaarden	Zoom en Stichting Mariëndaal partners en kernpartners	2017-2020
5.1 Collecties			
Collectieplan BKR collectie	Inventarisatie van de collectie maken	Gemeente Scarabee	2017
	Kerncollectie samenstellen, digitaal inzichtelijk maken		2018
	Overig werk afstoten.		2018
Gemeentelijke Collectie	Collectie digitaal toegankelijk maken.	Gemeente	2019
Collectie Pim Kwak	Collectie als geheel openbaar toegankelijk maken.	Gemeente Pim Kwak	2017-2020
Collectie Marius van Beek	Atelierruimte als bezoekersruimte openstellen en atelier blijvend inzetten voor educatieve doeleinden	SLAK Stichting Marius van Beek	2017-2018
5.2 Letteren			
Literaire wandelingen	Kneppelhoutwandeling middels digitale middelen beleefbaar maken.	Heemkunde	2017-2018

Paragraaf	Speerpunt/actie	Wie	Planning
Poëziefestival	Verjongen bekendheid/uitstraling	Het Park vertelt	2017-2018
Dorpsdichter	Tweejaarlijkse aanstelling Dorpsdichter	Stichting Park Vertelt Gemeente	2017-2019
Instellen van een tweejaarlijkse literaire prijs	Onderwerp vaststellen Jury samenstellen Literaire prijs uitreiken Evalueren	Gemeente	2018 en 2020 2019
Bibliotheek als cultuurdrager (digi)taal	Informatievaardigheid en mediawijsheid stimuleren Informatieverstrekking voor andere domeinen. Organiseren van exposities, lezingen, cursussen en workshops	Bibliotheek	2018 2017-2020 2017-2020
5.3 Muziek, toneel en dans			
Concertzaal	Verzelfstandiging concertzaal	Gemeente	2018-2020
Podia	Stimulering samenwerking dans- en theatergezelschappen Arnhem en Renkumse podia	Podia Introdans gemeente Arnhem	2017-2020
Podia	Faciliteren kleinschalige festivals en uitvoeringen	Muziek, toneel en dansgezelschappen Organisatie festivals Podia	2019-2020
5.4. Kunst in de openbare ruimte			
Tijdelijke tentoonstellingen in openbare ruimte	Locatie en randvoorwaarden formuleren Tijdelijke tentoonstellingen in openbare ruimte organiseren	Gemeente Kunstenaars	2017 2018-2020
Digitalisering	Kunst in de openbare ruimte digitaal toegankelijk maken	Gemeente	2018
5.5 Branding			
Digitaal platform	www.kunstenarsgemeente.nl & www.renkumkunstenarsgemeente.nl creëren Culturele agenda toevoegen Stapsgewijs disciplines uitbreiden	Gemeente Kunstenaars en podia	2017 2018 2019
Huisstijl	Huisstijl ontwerpen Huisstijl implementeren	Gemeente Kunstenaars en culturele instellingen	2017 2018-2020

Paragraaf	Speerpunt/actie	Wie	Planning
Overall Branding	Marketing/ branding strategie maken Marketing/branding strategie uitzetten.	Gemeente Kunstenaars en culturele instellingen RBT KAN & VisitVeluwe	2018 2018-2020
6.1. Cultuurhistorie en erfgoed			
Erfgoed beleefbaar maken	Erfgoed digitaal beleefbaar maken Ontwikkelen plan beleefbaar maken erfgoed	Gemeente RBT KAN & VisitVeluwe Stichting Redichem Heemkunde	2017-2018 2018-2019
Papiermuseum	Locatie zoeken	Stichting Papier Geschiedenis	2017-2019
Wederopbouw architectuur	Wederopbouw architectuur digitaal beleefbaar maken, Inventarisatie maken van de gebouwen en beeldmateriaal	SWAR	2018
6.2 Landgoederen en buitenplaatsen			
Cultuurbeleving	Samenwerking kunst en cultuurerfgoed	Scarabee Gelders Arcadie gemeenten	2018-2020
Visie Landgoederen en buitenplaatsen	Uitvoeringsprogramma	Gemeente	2018-2020
6.3 Airborne geschiedenis			
Airbornegemeenten	Samenwerking Airborneregio, en afstemmen van initiatieven, programma's, communicatie en marketing	Airbornegemeenten Airborne museum Stg Airborne Herdenkingen Stg Airborne Feelings Stg Renkum Leeft	2017-2020
Liberation Route Europe	Deelname Liberation Route Europe	Gemeente	2017-2020
Artborne	Kunstmanifestatie met thema herdenken, vrijheid en democratie	Scarabee Kunstenaars PSVR	2017-2020
Martiale objecten	Digitaal toegankelijk maken	Airborneregio Stg WO2Gelderland	2018-2019
Bevrijdingstoerisme	Voortzetten samenwerking Bevrijdingstoerisme	Gemeenten Ede, Wageningen, Rhenen, Renkum	2017-2020
6.4. Cultuureducatie en -participatie			
Cultuureducatie	Nieuwe structuur in samenwerking tot een integraal aanbod van cultuureducatie en bibliotheek op school stimuleren en ondersteunen zowel in het basis- als voortgezet onderwijs	Gemeente Onderwijs Culturele veld	2017-2020

Paragraaf	Speerpunt/actie	Wie	Planning
Cultuurcoach	Inzetten cultuurcoach en lees/mediacoach, als sparringspartner/coordinator en pedagogisch/didactische medewerker voor het onderwijs en culturele organisaties	Gemeente	2017-2020
Participatie kunst	Onderzoeken informatievoorziening om de vragen van inwonersgroepen, verenigingen en bedrijven op het terrein van kunst en cultuur te kunnen beantwoorden.	Gemeente Kunstenaars	2018
	Implementatie informatievoorziening		2019-2020

8 Financiën

Paragraaf	Speerpunt/actie	Budget			
		Begroting	2018	2019	2020
3.1 Erfgoed als inspiratiebron					
EuroArt Vriendschapsband Dachau en Tervuren	Participeren in activiteiten EuroArt	€ 8.000			
Cultureel erfgoed	Museum Veluwezoom	€ 13.000			
3.2 Kunstenaarsgemeente					
Kunstenaarsplatform	Oprichten kunstenaarsplatform				
Regiefunctie	Manager Kunstenaarsgemeente. Initiator voor 3 jaar om de verbindingen te leggen en het platform op te zetten.		€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000
	Scarabee Kunstroute Everwijnsgoed	€ 18.000			
4.1 Atelier, -en tentoonstellingsruimte					
Centrale hal gemeentehuis	Presentatie tentoonstellingen en evenementen				
Galerij gemeentehuis	Thematentoonstellingen organiseren.	Scarabee en Kunstroute			
Atelier, -en tentoonstellingsruimte	Zoeken naar atelier, -en tentoonstellingsruimte				
Tijdelijke tentoonstellingen	Tijdelijke tentoonstellingen in (semi) openbare gelegenheden, (randvoorwaarden, locaties)		€ 10.000		
4.2 Centrum voor landschap, kunst en cultuur					
Centrum voor landschap, kunst en cultuur	Stimuleren initiatief passend binnen de randvoorwaarden				
5.1 Collecties					
Gemeentelijke collectie	Beheer, onderhoud, verzekering	€ 6.600			
	Inventarisatie van de collectie maken				
	Kerncollectie samenstellen, digitaal inzichtelijk maken				
	Overig werk afstoten.				
Gemeentelijke Collectie	Collectie digitaal toegankelijk maken.				
Collectie Pim Kwak	Collectie als geheel openbaar toegankelijk krijgen.				
Collectie Marius van Beek	Atelierruimte als bezoekersruimte openstellen en atelier blijvend inzetten voor educatieve doeleinden	€ 5.000			
5.2 Letteren					
Literaire wandelingen	Kneppelhoutwandeling middels digitale middelen beleefbaar maken.				
Poëziefestival	Vergroten bekendheid/uitstraling	€ 3.000			

Paragraaf	Speerpunt/actie	Budget			
		Begroting	2018	2019	2020
Dorpsdichter	Tweejaarlijkse aanstelling Dorpsdichter, nieuwe verkiezingen	€ 2.500			
Instellen van een tweejaarlijkse literaire prijs	Onderwerp vaststellen Jury samenstellen Literaire prijs uitreiken Evalueren		€ 5.000		€ 5.000
Bibliotheek als cultuurdrager (digi)taal	Informatievaardigheid en mediawijsheid stimuleren Informatieverstrekking voor andere domeinen. Organiseren van exposities, lezingen, cursussen en workshops	€ 50.000			
5.3 Muziek, toneel en dans					
Concertzaal	Verzelfstandiging concertzaal				
Podia	Stimulering samenwerking dans- en theatergezelschappen Arnhem en Renkumse podia				
Podia	Faciliteren kleinschalige festivals en uitvoeringen		€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
5.4. Kunst in de openbare ruimte					
Tijdelijke tentoonstellingen in openbare ruimte	Locatie en randvoorwaarden formuleren				
	Tijdelijke tentoonstellingen in openbare ruimte organiseren		€ 10.000		
Digitalisering	Kunst in de openbare ruimte digitaal toegankelijk maken				
5.5 Branding kunstenaarsgemeente					
Digitaal platform	www.kunstenaarsgemeente creëren	€ 1.000			
	Culturele agenda toevoegen		€ 1.000		
	Stapsgewijs disciplines uitbreiden			€ 4.000	
Huisstijl	Huisstijl ontwerpen	€ 1.000			
	Huisstijl implementeren				
Overall Branding	Marketing-, branding strategie maken	€ 1.500			
	Marketing-, branding strategie uitzetten				
6.1. Cultuurhistorie en erfgoed					
Erfgoed beleefbaar maken	Erfgoed digitaal beleefbaar maken				
	Ontwikkelen plan fysiek beleefbaar maken erfgoed				
	Partners zoeken (gemeentes, provincie etc) Ontwikkelen plan beleefbaar maken erfgoed	€ 5.000		€ 5.000	
Papiermuseum	Locatie zoeken				
Wederopbouw architectuur	Wederopbouw architectuur digitaal beleefbaar maken Inventarisatie maken van de gebouwen en beeldmateriaal				

Paragraaf	Speerpunt/actie	Budget			
		Begroting	2018	2019	2020
6.2 Landgoederen en buitenplaatsen					
Cultuurbeleving	Samenwerking kunst en cultuurerfgoed				
Visie Landgoederen en buitenplaatsen	Uitvoeringsprogramma	Budget Landgoederen			
6.3 Airborne geschiedenis					
Airborne activiteiten	Airborne museum	€ 40.000			
	Airborne Herdenkingen	€ 16.000			
	Airborne Taptoe				
	Airborne Battle Wheels				
	Renkum Airborne Airborne toertocht Solex en Reto				
Airbornegemeenten	Samenwerking Airborneregio en afstemmen van initiatieven, programma's, communicatie en marketing	€ 15.000			
Liberation Route Europe	Deelname Liberation Route Europe	€ 5.000			
Art Borne	Kunstmanifestatie met thema herdenken, vrijheid en democratie	€ 10.000			
Martiale objecten	Martiale objecten in de openbare ruimte digitaal toegankelijk maken				
Bevrijdingstoerisme	Voortzetten samenwerking Bevrijdingstoerisme		Budget toerisme	Budget toerisme	Budget toerisme
6.4. Cultuureducatie en -participatie					
Cultuureducatie	Nieuwe structuur in samenwerking tot een integraal aanbod van cultuureducatie en bibliotheek op school stimuleren en ondersteunen in zowel basis- als voortgezetonderwijs	€ 106.000			
Cultuurcoach	Aanstellen cultuurcoach voor cultuureducatie en leesmediacoach voor de bibliotheek op school. Sparringspartner/coordinator en pedagogisch/didactische medewerker voor het onderwijs en culturele organisaties	€ 80.000			
Participatie kunst	Stimuleren van de creativiteit, sociale cohesie, betrokkenheid in de wijk vergroten Cultuur te integreren bij aansluitende beleidsvelden en maatschappelijke vraagstukken.		Butget WMO	Butget WMO	Butget WMO
		€ 386.000	€ 45.000	€ 28.000	€24.000